

BUITENSPELEN

Mogelijk
geld voor
Tilburgse
speeltuon

door Johan van Grinsven

TILBURG - De Karen Weening speeltuin in Tilburg-West maakt kans op een subsidie van zo'n 70.000 euro om de speeltuin ook geschikt te maken voor gehandicapte kinderen. De Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK) en andere fondsen willen dit bedrag schenken, op voorwaarde dat de gemeente minimaal eenzelfde bedrag op tafel legt. Zij zou ook parkeren bij de speeltuin mogelijk moeten maken en de bereikbaar moeten verbeteren.

De gemeente heeft het verzoek in behandeling, meldt een woordvoerder. Binnen twee tot drie weken valt hierover een beslissing. De vrijwilligers van de stichting die de speeltuin beheert, steunen het verzoek van harte, aldus woordvoerder Anita van der Made. „Wij zijn een stichting met een klein budget. Zelf kunnen we zo'n aanpassing nooit betalen. Het is geweldig als het dankzij gemeente en NSGK toch lukt.”

De Tilburgse speeltuinontwerper Jan Ooms realiseert voor NSGK een aantal voorbeeldspeeltuinen in Nederland door bestaande speeltuinen zodanig aan te passen dat ook gehandicapte kinderen er terecht kunnen. Aan de hand van deze speeltuinen wil NSGK laten zien dat het niet duur of ingewikkeld hoeft te zijn om een speeltuin toegankelijk te maken voor kinderen met een handicap. Op dit moment worden zo'n twintig van deze voorbeeldspeeltuinen in Nederland gerealiseerd.

■ Jan Ooms op het schoolplein dat hij heeft ontworpen voor scholengemeenschap De Keyzer in Goirle.

foto Joris Buijs/PVE

‘Schram en vieze
broek horen erbij’

Een andere kijk op speeltuinen en speelplaatsen. Dat bepleit Tilburger Jan Ooms. Risico mag, variatie moet.

door Johan van Grinsven

Bij veel scholen heerst nog de opvatting van pakweg 1905 als het gaat om buitenspele. Leg het schoolplein vol tegels, plaats er een paar speeltoestellen op - maar dat hoeft niet per se - en klaar is Kees. Jan Ooms, ontwerper van speeltuinen en -plaatsen, „Terwijl er zoveel meer kan”. Van bouwkundige tot ontwerper van speelvoorzieningen, dat is in een notendop de loopbaan van Tilburger Ooms (68). In zo'n dertig jaar werd hij een autoriteit op zijn vakgebied. Hij legde honderden speelplaatsen aan in binnen- en buitenland en weet als geen ander wat het buitenspele van de kind wil. En omdat hij lid is van de nationale en de Europese commissie die de normen bepalen voor speelvoorzieningen, kent hij ook precies de beperkingen. Maar de belangrijkste hindernis zit in de hoofden van mensen, aldus Ooms. „Lang werden kinderen over het hoofd gezien als het ging om het gebruik van de open-

“Spelen en bewegen hard nodig voor 'n gezonde ontwikkeling van 'n kind

Jan Ooms, speeltuinontwerper

JAN OOMS

- Jan Ooms (68) is opgeleid als bouwkundige en studeerde daarna architectuur.
- In de jaren tachtig ging hij ook speeltuinen en -toestellen ontwerpen. In de jaren negentig stopte hij met zijn architectenbureau.
- Ooms deed onderzoek naar speelvoorzieningen, was co-auteur van een handleiding voor gemeenten voor het aanleggen van speelplekken en werkte bij een fabrikant van speeltoestellen, als ontwerper en productontwikkelaar.
- Na zijn pensionering startte hij zijn eigen advies- en ontwerpstudio.

bare ruimte. Pas in de jaren van de wederopbouw, na de Tweede Wereldoorlog, groeide het besef dat ook kinderen buiten hun eigen plek verdienen. Er werd overal als een razende gebouwd. Als in een nieuwe wijk een stukje grond zonder economische waarde resteerde, mocht er een speelplek op komen. De plantsoendienst van elke gemeente had daar budget voor. Heel lang bleven we zo speeltuinen aanleggen in Nederland.”

Op basis van onderzoek, observaties van spelende kinderen en ervaring promoot hij al jaren een an-

dere filosofie. „Een speeltuin moet een uitdagende omgeving zijn. Kinderen moeten er kunnen rennen, klimmen, bouwen en hun fantasiespel kunnen spelen. Een goede speelplek staat niet vol speeltoestellen; er dient ook open ruimte te zijn waar de kinderen hun eigen invulling aan kunnen geven. En er zijn natuurlijke elementen, planten, struiken, bomen en water, omdat kinderen weer met de natuur in contact moeten komen. Een speeltuin hoort verder een aanvulling te zijn op wat de omgeving al aan speelmogelijkheden biedt; dus we hoeven niet voor elke speelplek alles uit de kast te halen.”

„In een goede speeltuin vergeten kinderen even waar ze zijn, gaan ze helemaal in hun spel op. Kortom, er hoort spanning in een speeltuin te zitten. En daar zit dus een risico aan. Vallen, vies worden, kinderen die een stokje of steentje in hun mond steken, dat hoort er allemaal bij. Net als een buil vallen, een schram, bloed. En daar zit 't probleem, want ouders willen dat niet; hun kind mag in een speeltuin geen enkel risico lopen. Daarin meegaan levert saaie, slechte speeltuinen op. Daarvan probeer ik ouders, onderwijs, opvang, overheden en ondernemers nu al jaren te overtuigen”, zegt Ooms. „Voor een locatie in Brabant heb ik een ontwerp gemaakt, een combinatie van speeltuin en kindboerderij, met een moerasje waar kinderen met een touw overheen kunnen zwieren. Ouders vonden dat niks; van dat moeras zouden hun kinderen vies kunnen worden. En dat de kinderen met die- ren in aanraking konden komen,

vonden ze ook onwenselijk. Er wordt wel eens gezegd dat we kinderen tot watjes opvoeden. Daar zit iets in als het om buitenspele gaat.”

Ouders en overheid moeten risico's accepteren bij het buitenspele van hun kinderen, bepleit Ooms. Dus ontwerpt hij speeltuinen die een zeker risico in zich hebben. „Maar ze zijn wel spannend en dagen kinderen fysiek uit, omdat spelen en bewegen hard nodig zijn voor een gezonde ontwikkeling van een kind. En niet alleen om zwaarlijvigheid tegen te gaan. Een kind moet zich niet alleen sociaal, intellectueel en creatief kunnen ontwikkelen, maar ook motorisch. Pas dan groeit het evenwichtig op. Die balans heeft trouwens ook een economische waarde. Want wat het om later achterstanden qua gezondheid, sociale vaardigheden, motorische ontwikkeling in te halen via dure therapieën?”

Ook een schoolplein kan zoveel uitdagender dan wat gebruikelijk is in Nederland, vindt Ooms. „Beschouw het schoolplein als een didactische ruimte waar je kunt spelen, les kunt krijgen, ervaringen opdoen. En het kan een groengebied voor natuureducatie zijn. Scholen zien die mogelijkheden niet. Of ze menen dat een verantwoorde speel- en leeromgeving te duur is. Maar is helemaal niet zo. Stenen inruilen voor groen is niet duur. In Nieuwegein ben ik nu bezig met een ontwerp voor een schoolterrein in een park. Op allerlei niveaus biedt dat een uitdaging voor kinderen. En het is na schooltijd ook nog een waardevolle speel- en ontmoetingsplek voor de hele buurt.”